Stockholms läns landsting

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2016-08-17

LS 2015-1240

Landstingsstyrelsen

Motion 2015:34 av Anna Sehlin (V) om att förbjuda mikroplaster i landstingets verksamhet

Föredragande landstingsråd: Gustav Hemming

Ärendebeskrivning

Anna Sehlin (V) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion 2015:34 om att förbjuda mikroplaster i landstingets verksamhet.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsrådsberedningens motivering

Stockholms läns landsting ska vara miljöledande och ligga i framkant när det gäller vilka produkter som köps in. I dag råder det till viss del brist på kunskap kring vilka produkter som innehåller mikroplaster och vilka varor som ska undvikas för att sprida plasterna i havet. Under hösten kommer Landstingsfullmäktige att anta ett nytt miljöprogram. Upphandling kommer att spela en central roll i programmet. Inom ramen för det nya miljöprogrammet kommer frågan om hur landstinget ska ställa sig när det gäller inköp av varor som innehåller mikroplaster att hanteras.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokollsutdrag den 24 maj 2016
Miljöberedningens protokollsutdrag den 16 maj 2016
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 20 april 2016
Motion 2015:34

Torbjörn Rosdahl

Gustav Hemming

Carl Rydingstam

§ 68
Motion 2015:34 av Anna Sehlin (V) om att förbjuda mikroplaster i landstingets verksamhet
LS 2015-1240

Ärendebeskrivning

Anna Sehlin (V) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion om att förbjuda mikroplaster i landstingets verksamhet.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 20 april 2016
Motion 2015:34
Miljöberedningens protokollsutdrag 16 maj 2016 med (MP) och (V)-ledamotens reservation

Förslag och yrkande

Följande yrkanden framförs:
Bifall från ordföranden Torbjörn Rosdahl till landstingsdirektörens tjänsteutlåtande
Bifall från Susanne Nordling (MP) till motionen

Proposition

Ordföranden frågar på vart och ett av yrkanden och finner att arbetsutskottet beslutat bifalla landstingsdirektörens tjänsteutlåtande.

Arbetsutskottets beslut

Arbetsutskottet beslutar föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Reservation
Susanne Nordling (MP) reserverar sig till förmån för sitt eget yrkande.

Beslutsexpediering:
Landstingsstyrelsen
Akt

Stockholms läns landsting

FÖRSLAG TILL BESLUT

LANDSTINGSSTYRELSENS
ARBETSUTSKOTT
Miljöpartiet de gröna

2016-05-24
LS 2015-1240

Ärende nr: 10

Motion 2015:34 av Anna Sehlin (V) om att förbjuda mikroplaster i landstingets verksamhet

Arbetsutskottet föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att bifalla motionen

Östersjön förorenas gradvis allt mer av mikroplast. Allt fler vetenskapliga studier visar att mikroplaster kan orsaka stor skada på den marina miljön och dess invånare. Enligt IVL Svenska miljöinstitutet uppskattas mängden mikroplastpartiklar att huvudsakligen komma från följande källor: trafiken 13 500 ton per år, syntetfibrer från tvätt cirka 200-2 200 ton/år, industriell produktion och hantering av plast 300-550 ton/år samt utsläpp från hygienartiklar med mikroplaster cirka 66 ton/år. Enligt landstingets kommande miljöprogram ska landstinget vara en ledande aktör i Europa när det gäller hållbarhetskrav i offentlig upphandling. Miljöpartiet anser därför att landstinget redan nu bör gå före vad gäller mikroplaster och upphandling.

§ 19
Motion 2015:34 av Anna Sehlin (V) om att förbjuda mikroplaster i landstingets verksamhet
LS 2015-1240

Ärendebeskrivning

Anna Sehlin (V) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion 2015:34 om att förbjuda mikroplaster i landstingets verksamhet.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 20 april 2016
Motion 2015:34

Förslag och yrkande

1. Ordförandes förslag om bifall till landstingsdirektörens förslag
2. 2:e vice ordförandes förslag med instämmande av V-ledamoten, om bifall till motionen

Proposition

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att beredningen bifallit ordförandens förslag.

Miljöberedningens beslut

Miljöberedningen föreslår arbetsutskottet föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Reservation
2:e vice ordföranden och V-ledamoten reserverade sig till förmån för miljöpartiets förslag, bilaga 5.

Beslutsexpediering:
Arbetsutskottet
Akt

Stockholms läns landsting

FÖRSLAG TILL BESLUT

Miljöberedningen
Miljöpartiet de gröna

2016-05-16

LS 2015-1240

Ärende 4

Motion 2015:34 av Anna Sehlin (V) om att förbjuda mikroplaster i landstingets verksamhet

Östersjön förorenas gradvis allt mer av mikroplast. Allt fler vetenskapliga studier visar att mikroplaster kan orsaka stor skada på den marina miljön och dess invånare. Enligt IVL Svenska miljöinstitutet uppskattas mängden mikroplastpartiklar att huvudsakligen komma från följande källor: trafiken 13 500 ton per år, syntetfibrer från tvätt cirka 200-2 200 ton/år, industriell produktion och hantering av plast 300-550 ton/år samt utsläpp från hygienartiklar med mikroplaster cirka 66 ton/år. Enligt landstingets kommande miljöprogram ska landstinget vara en ledande aktör i Europa när det gäller hållbarhetskrav i offentlig upphandling. Miljöpartiet anser därför att landstinget redan nu bör gå före vad gäller mikroplaster och upphandling.

Miljöpartiets förslag till beslut:

att motionen bifalles

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-04-20

LS 2015-1240

Handläggare:
Clara Wahren

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -04- 22
Dnr LS 2015-1240
Rotel IX

Landstingsstyrelsens
miljöberedning

Motion 2015:34 av Anna Sehlin (V) om att förbjuda mikroplaster i landstingets verksamhet

Ärendebeskrivning

Anna Sehlin (V) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion 2015:34 om att förbjuda mikroplaster i landstingets verksamhet.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 20 april 2016
Motion 2015:34

Förslag till beslut

Miljöberedningen föreslår arbetsutskottet föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Anna Sehlin (V) har lämnat en motion om att utreda ett förbud mot mikroplaster i alla landstingets verksamheter.

Problemet med mikroplaster är globalt och kunskap saknas på området. Nationella utredningar är tillsatta och förvaltningen föreslår att avvakta vad de utredningarna kommer fram till.

Bakgrund
Anna Sehlin (V) har den 20 oktober 2015 till landstingsfullmäktige lämnat en motion 2015:34 om att utreda ett förbud mot mikroplaster i alla landstingets verksamheter.

Kemikalieinspektionen har utrett frågan om ett förbud mot mikroplaster i kosmetika, Förslag till nationellt förbud mot mikrokorn av plast i kosmetiska produkter, Rapport 2/16. KemI föreslår att regeringen förbjuder försäljning av kosmetiska produkter som sköljs av och som innehåller mikrokorn av plast samt att Sverige fortsätter att verka för en gemensam EU-reglering. I rapporten konstateras även att mikroplaster från kosmetiska produkter utgör en liten andel av den totala mängden mikroplaster i den marina miljön, några osäkra uppskattningar ligger på 0,1 procentsnivån.

I Danmark har frågan om mikroplaster utretts, resultaten presenteras i rapporten Microplastics - Occurrence, effects and sources of releases to the environment in Denmark, Ministry of environment and food, 2015. Sammanfattande punkter av rapporten:

- Mikroplaster hittas i organismer på alla nivåer av den marina matkedjan.
- Så kallade primära källor till mikroplaster, exempelvis i kosmetika eller färg, står för cirka 11 procent av det totala bidraget till miljön.
- Sekundära källor, dvs. när större plastartiklar släpper i från sig partiklar i mikro-storlek, står för cirka 89 procent av bidraget. Utmärkande störst andel kommer från däck. Textilier står för cirka 6 procent.

I Sverige vill regeringen minska spridningen av mikroplaster i miljön. Som en del i det arbetet fick IVL Svenska Miljöinstitutet i höstas Naturvårdsverkets uppdrag att identifiera källor och spridningsvägar av mikroplaster i havet. Utredningen planeras vara klar under våren 2016, efter detta tjänsteutlåtande färdigställts.

Naturvårdsverket har parallellt fått ett bredare regeringsuppdrag som går ut på att ”identifiera viktigare källor i Sverige till utsläpp av mikropartiklar av plast i havet, verka för att reducera uppkomst och utsläpp av mikroplaster från dessa källor samt, vid behov, föreslå författningsändringar för att minska utsläppen”. Naturvårdsverkets uppdrag skall slutredovisas senast den 15 juni 2017.

Överväganden
Problemet med mikroplaster och spridningen av dem är globalt och bör hanteras på många nivåer i samhället.

Eftersom vi idag inte vet vilka produkter och användningsområden som ger upphov till mikroplaster behöver man först ta reda på det. Sådana utredningar bör göras på nationell nivå, på EU-nivå eller internationellt.

För att utreda om Stockholms läns landsting bör införa ett förbud mot mikroplaster rekommenderar förvaltningen att invänta de nationella utredningar som görs.

Göteborgs kommunfullmäktige har fattat beslut om att förbjuda inköp av produkter som innehåller mikroplaster och det finns en möjlighet för Stockholms läns landsting att följa deras arbete och utvärdera om det är en lämplig väg även för Stockholms läns landsting.

SLL Hållbarhet kommer att fortsatt följa denna fråga och de rapporter, utredningar och utvärderingar som görs.

Förvaltningen föreslår att motionen ska anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Ann Eberhardsson
Biträdande förvaltningschef

Stockholms läns landsting

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -10- 20
Dnr LS 2015-1240

2015:34

Stockholms läns landsting
2015-10-20

Motion av Anna Sehlin (v) om att förbjuda mikroplaster i landstinget verksamhet

Mikroplaster är små bitar av plast, mindre än 5 mm. Idag finns mikroplaster i alla våra vatten, i sjöar, vattendrag och i havet. Mikroplasten kan vara giftig i sig men den kan också binda till sig miljögifter som finns i vattnet och därigenom bli giftig. Gifterna tas upp av bottendjur och fiskar som lever i havet och så småningom når de även oss människor. Idag finns mätningar som visar att vi har mikroplast spritt i alla våra vatten.

Källorna till mikroplast är flera. Vi använder idag en stor mängd plastprodukter, en del av plasten blir till mikroplast. Det bildas också av skräp som slängs från kuster och fartyg. Från plastprodukter lossar större och mindre delar som hamnar ute i miljön. Det kan vara fiskeredskap, badleksaker, plastpåsar eller plastflaskor som slängs eller tappas ute i naturen. Mikroplast finns också i produkter där de i flera fall inte har någon egentlig funktion utan fungerar som utfyllnad exempelvis i tvålar. I andra fall så som skrubbkrämer har de en viss funktion men skulle enkelt kunna bytas ut mot andra material.

Plast som hamnar i naturen bryts inte ner utan finfördelas av solljus och slitage och blir då till mikroplast. Mikroplast kan också komma via tvättvattnet ifrån produkter som fleecetröjor, plastskärbrädor eller köksredskap där små plastbitar lossar och följer med ut i avloppssystemet. Halterna av mikroskopiska plastpartiklar i plankton ökar stadigt och sannolikt kommer mängden mikroplast fortsätta öka under lång tid fram över

Havet är en viktig källa till livsmedel och risken är stor att dessa partiklar och de gifter de bär med sig så småningom även påverkar vår hälsa. Problemet med mikroplaster är ett globalt problem. Åtgärder behövs på flera nivåer i samhället där kommunen och landsting har en viktig roll.

Enligt det förslag som finns till åtgärdsprogram enligt Havsmiljödirektivet ska alla kommuner i sina avfallsplaner belysa hur avfallshanteringen kan bidra till att minska uppkomsten av marint skräp. De kommunala reningsverken fångar upp delar av plasten, men stora mängder passerar och hamnar i havet.

Göteborgs kommunfullmäktige har som första kommun fattat beslut om att förbjuda inköp av produkter som innehåller mikroplast. Det kommunala Upphandlingsbolaget får i uppdrag att i

samarbete med miljö- och klimatnämnden "säkerställa att stadens verksamheter snarast upphör med inköp, användning och spridning av produkter med tillsatser av mikroplast."

Det är oerhört viktigt att alla kommuner tar ansvar för att begränsa användningen av mikroplast bland invånare och i kommunala verksamheter. Det är också viktigt att förebygga problemen med mikroplast i vatten genom att se över avloppsanläggningar. Landstingen måste också arbeta proaktivt med att minska förekomsten av mikroplast, både i sina egna verksamheter men även i kontakt med länsinvånarna. Det är i slutändan landtinget som får ta tag i de hälsoproblem som mikroplasten genrerar. Ett steg på vägen är att utreda ett förbud mot mikroplast i landstingets verksamheter.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås landstingsfullmäktige besluta

Att utreda ett förbud mot mikroplaster i alla landstinget verksamheter

Anna Sehlin (v)